

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«لایحه موافقت‌نامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری بلاروس
در زمینه نظام ارتقای بازرگانی دوجانبه»
(اعاده شده از شورای نگهبان (۱))

محمد آدمی

مقدمه

لایحه موافقت‌نامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری بلاروس در زمینه نظام ارتقای بازرگانی دوجانبه که جهت تصویب به مجلس شورای اسلامی تقدیم شده بود در جلسه علنی مجلس مورخ ۱۴۰۲/۶/۲۱ به تصویب رسید و جهت ادامه فرایند قانونی در تاریخ ۱۴۰۲/۶/۲۶ برای اظهار نظر شورای محترم نگهبان به این مرجع ارسال شد. شورای محترم نگهبان نیز در جلسه مورخ ۱۴۰۲/۷/۱۲ یک ایراد در خصوص مغایرت این مصوبه با قانون اساسی را اعلام نمود. کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی در جهت رفع ایراد شورای محترم نگهبان اصلاحی را مصوب نموده است. در ذیل به بررسی نظر شورای محترم نگهبان و مصوبه کمیسیون خواهیم پرداخت.

بررسی نظر شورای محترم نگهبان و کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی

شورای محترم نگهبان در جلسه مورخ ۱۴۰۲/۷/۲۱ بعد از یک‌بار استمهال جهت اظهار نظر راجع به مصوبه مجلس در خصوص «لایحه موافقت‌نامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری بلاروس در زمینه نظام ارتقای بازرگانی دوجانبه» با اعلام یک مورد مغایرت به شرح زیر، این مصوبه را مغایر با قانون اساسی دانست:

احمد حکیم‌جوادی (ناظر علمی)

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

مخصوص صحن علنی

مشخصات لایحه

شماره ثبت:

۷۳۵

شماره چاپ:

۱۴۴۷

تاریخ چاپ:

—

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۹۴۰۴

تاریخ انتشار:

۱۴۰۲/۸/۳۰

«در پیوست موافقت‌نامه، استفاده از واژه غیرفارسی «کارانه تیر»، مغایر اصل (۱۵) قانون اساسی شناخته شد.^۱»

با عنایت به آنکه در مصوبه مزبور، از تعبیر «کارانه تیر» استفاده شده است بنابراین باید معادل فارسی این تعبیر جایگزین شود تا مغایرت مصوبه با اصل (۱۵) قانون اساسی آمرتفع شود. کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی در راستای رفع ایراد شورای محترم نگهبان متن زیر را مصوب نموده است: «به‌منظور رفع ایراد شورای نگهبان، در سطر ششم پیوست موافقت‌نامه، عبارت «سند حمل بین‌المللی (کارانه تیر)» جایگزین عبارت «کارانه تیر» شد.»

هرچند در متن معاهده تیر (TIR) که در سال ۱۳۵۰ به تصویب رسیده به «کارانه تیر» اشاره شده است و در آن مصوبه از تعبیر «دفترچه‌های مربوط (کارانه ت. ای. ار)» استفاده شده است و بنابراین در این خصوص سابقه قبلی تقنینی وجود دارد، اما مصوبه کمیسیون اقتصادی از آن جهت که ممکن است امروزه دیگر از دفترچه استفاده نشود مناسب‌تر به نظر می‌رسد و می‌تواند رافع ایراد شورای محترم نگهبان در این خصوص باشد.

نتیجه‌گیری

شورای محترم نگهبان در خصوص مصوبه «لایحه موافقت‌نامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری بلاروس در زمینه نظام ارتقای بازرگانی دوجانبه» به دلیل استفاده از واژه غیرفارسی «کارانه تیر» در پیوست موافقت‌نامه مصوب مجلس شورای اسلامی آن را مغایر با قانون اساسی دانسته است. در این راستا، کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی با تصویب جایگزین نمودن این تعبیر با عبارت «سند حمل بین‌المللی (کارانه تیر)» مبادرت به رفع ایراد شورای محترم نگهبان نمود.

هرچند در متن معاهده تیر (TIR) که در سال ۱۳۵۰ به تصویب رسیده به «کارانه تیر» اشاره شده است و در آن مصوبه از تعبیر «دفترچه‌های مربوط (کارانه ت. ای. ار)» استفاده شده است و بنابراین در این خصوص سابقه قبلی تقنینی وجود دارد، اما مصوبه کمیسیون اقتصادی از آن جهت که ممکن است امروزه دیگر از دفترچه استفاده نشود مناسب‌تر به نظر می‌رسد و می‌تواند رافع ایراد شورای محترم نگهبان در این خصوص باشد.

شماره ماده	مصوبه کمیسیون برای رفع ایرادات شورای نگهبان	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
سطر ششم پیوست موافقت‌نامه	به منظور رفع ایراد شورای نگهبان، در سطر ششم پیوست موافقت‌نامه، عبارت «سند حمل بین‌المللی (کارانه تیر)» جایگزین عبارت «کارانه تیر» شد	✓					

۱ . <http://nazarat.shorarc.ir/Forms/fmShenasname.aspx?id=VqsCxAM0qcw=&TN=I7tLyhyOobj0SooAFUE3m68PnpG7MruN&MN=csaqt/F90o=>

۲ . اصل ۱۵ قانون اساسی مقرر می‌دارد: « زبان و خط رسمی و مشترک مردم ایران فارسی است. اسناد و مکاتبات و متون رسمی و کتب درسی باید با این زبان و خط باشد ولی استفاده از زبان های محلی و قومی در مطبوعات و رسانه‌های گروهی و تدریس ادبیات آنها در مدارس، در کنار زبان فارسی آزاد است.»

خلاصه مدیریتی / پیامک منتخب

شورای نگهبان در ارتباط با ثبت ۷۳۵ یک ایراد مبنی بر مغایرت با اصل ۱۵ قانون اساسی وارد نموده که ایراد مزبور با مصوبه کمیسیون اقتصادی مبنی بر جایگزینی عبارت «سند حمل بین‌المللی (کارنه تیر)» به جای «کارنه تیر» قابل رفع می باشد.